

Naalakkersuisut UKA17-mut Nunatta nunatut issittumiittutut inissisimanagera nunarsuarmioqatigiinnilu inissisimanagerput pillugu politikikkut periarfissarisai aallaavigalugit, Issittoq pillugu periusissiamik suliaqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffissaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nunanullu Allanut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisunit Inatsisartuni ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit qutsavigineqarpoq Kalaallit Nunaannut issittoq pillugu periusissiamik suliaqaqqusilluni siunnersuutaanut.

Naalakkersuisut isummernermit tapersiisinnaapput, tassalu Issittoq siullermik pingaarnerusumillu issittumi inunnit najugaqartunit ilusilersorneqassasoq. Taamaattumik Issittumi ineriartornermi aallaavigineqassapput inuiaqatigiit issittumiittut inunnillu Issittumi najugaqarlutillu sorlaqartunit siulersorneqassaaq.

Nunat arlallit ukiuni makkunani oqaatigisarpaat Issittoq nunanut allanut naalakkersuinikkut ingerlatsinerminni pingaartillugu salliutinneqartariaqartoq. Taamaattumik soqutiginninneq taanna akuttunngitsumik tunuliaquteqartarpoq silaannap pissusiisa allanngoriartornerinik, pinngortitamit avatangiisinillu illersuinermit kiisalu pisuussutsinik uumassusilinnik uumassuseqanngitsunillu atuisinnaanermik. Tamanna soorunami tikilluaqqunartuuvoq tassalu nunarsuarmi sumiiffinni allani pissutsinut uatsinni atuuttunut soqutiginnimmata. Taamatuttaaq nunat naalagaaffiillu arlallit issittoq pillugu periusissiamik saqqummersitsisarsimapput, tamakku nalinginnaasumik nunanut issittumiittuunngitsunut ilisarnaataasarpur.

Taamaattumik pingaaruteqarpoq, nunat allat issittoq pillugu politikkiisigut issittumi nunat inuillu taakkununga ilanngullugu aamma Kalaallit Nunaat isummerfigineqartarmata, Issittumi ineriartornermi aallaavigineqassasut inuiaqatigiit issittumiittut aamma tamanna inunnik Issittumi najugaqarlutillu sorlaqartunit siulersorneqassasoq. Uagut immikkoortortatsinni allat isumaannik politikkinillu ussiataarneqaannassanngilagut. Akiuunnissamullu aamma piareersimassaagut, malugigutsigit allat periusissiaat isummernerilu uagut soqutigisatsinnut naapertuuttuunngitsut. Tamanna pingaartumik Danmarkimut qanimut suleqatigisatsinnut soorunami aamma atuuppoq. Tassani erseqqissarneqassaaq, Kunneqarfik Danmark issittumi naalagaaffeqatigiinnikkut ataatsimik immikkoortortaqarmat tassalu Kalaallit Nunaat.

Kunneqarfik Danmarkip Issittoq pillugu Periusissiaata 2011-miit 2020-mut atuuttup suliap qiteqqunnerani naliliivigineqarneranut tunngatillugu, pissusissamisussaaq

eqqarsaatersuutigissallugu, taamatut aaqqissuussinermi Kalaallit Nunaannit, Savalimmiunit Danmarkimillu ilanngussiviusumi Kalaallit Nunaat sunik angusaqarsimanersoq.

Paasineqartariaqarpoq 2011-p kingornali nunat pingasut inissisimanerat issittumi apeqqutini eqqarsaatigineqartarsimammata, siusinnerusukkut taamaallaat Kalaallit Nunaat Danmarkilu pineqartarlutik. Taamatutaaq paasineqartariaqarpoq, 2011-p kingornali Danmarkimit Kunngearfik Danmarkip Issittumi Siunnersuisoqatigiinni inississimanagera ataqatigiissaarneqartarsimammat.

Tamanna akuersaarnartuua? Kunngearfiup Issittoq pillugu Periusissiaata atuutilinnginnerani pisumut tunngatillugu, Naalakkersuisut naliliinerat naapertorlugu Kalaallit Nunaata nukittuumik ersarissumillu nipeqarnissaanut periarfissaa, kiisalu pingaartumik Issittumi Siunnersuisoqatigiinni nunatsinnut tassanilu inissisimanitsinnut isiginninitsinnik saqqummiussinissamut periarfissavut sanngiillisinneqarsimapput.

Naalakkersuisut tunngaviusumik isumaqarput, politikki inunnit silarsuarmi issittumi najugaqartunit ilusilersorneqassasoq. Taamaattumik aamma Naalakkersuisunit eqqarsarnartoqartinneqarpoq Kunngearfiup Issittumi Periusissiaanut nutaamut ilaanissarput taamatut periusissiap 2020-mi taamatut pissuteqarluni atorunnaareernerata kingorna, atugassarititaasunik taakkuninnga tunngaveqassappat.

Issittumut tunngatillugu suliassaqarfinni oqallinnerni amerlanerpaani uagut nammineq akisussaasuuvugut. Taamaammat aamma nunatta oqartussattalu suleqatigiilernissamut periarfissat amerliartortut inerisarlugillu iluaqutigissavaat, ilisimatusarnermut, piorsarsimassutsikkut, inuussutissarsiutitigut silalluunniit pissusaanut tunngasuugaluarpata. Pissusissamisoorpoq, uagut oqaaseqarnissatsinnut akisussaaffeqaratta, tamanna suliata ilaanut nunanut allanut tunngasunut atuukkaangat, soorlu Namminersorneq pillugu inatsit naapertorlugu naalakkersuinikkut allaffissornermilu ingerlatsinikkut akisussaaffeqarfigisatsinnut. Tamanna erseqqissassallugu pingaartuuvoq.

Naalakkersuisunit erseqqissaatigineqassaaq, Kalaallit Nunannut 2011-miit 2020-p tungaanut atuuttumit nunanut allanut periusissiaqartoqarmat. Nunamut issittumiittumut soorlu Kalaallit Nunaannut uagut nunanut allanut periusissiarput issittoq pillugu periusissiaavoq. Uagut Issittuuvugut. Uagut Issittumi ilisarnaataavugut.

Taamaattumik Naalakkersuisut naliliineraat, maannakkut atuuttut 2020-mi atorunnaareerneranni periusissiat pillugit aalajangiinissat ukiuni aggersuni peqqissaartumik piareersarneqarnissaat. Pingaarnerusutigut periutsit, siunertat, imarisat, suliata avinneqartarnerat kiisalu piviusunngortitsinerit pillugit Danmarkimit peqqissaartumik oqaloqatiginninissat pisariaqassapput.

Kalaallit Nunaat aammaarluni "Kunngearfiup" periusissiaanut ilaasariaqanngilaq, Kalaallit Nunaat taamatut ittumi Kunngearfik Danmarkip tamakkiisumik peqataanerani saqqumilaarnerusumik inissisimanissaa qulakkeerneqarsinnaassanngippat, pingaartumik

Issittumi Siunnersuisoqatigiinni, soorlu taamatut pisoqartarsimasoq 2011-p tungaanut. Namminersorneq pillugu inatsit 2009-meersup annertuumik erseqqissarpaa Kalaallit Nunaat suliassa qarfinni tamakkiisumik tigusimasamini nammineerluni sinniisuusoq, aamma nunanut tamalaanut tunngatillugu. Kalaallit Nunaat piginnaatitsisummik suliassa qarfinni tamakkiisumik tigusimasamini Danmarkimut tunniussa qarnikuunngilaq Kalaallit Nunaat sinnerlugu sulinissaanut – Issittumi siunnersuisoqatigiinniluunniit aamma.

Kalaallit Nunaata soqutigisai naammaginartumik Kunngeqarfik Danmarkimut tamakkiisumik periusissiami isumagineqarnissaanut periarfissaqanngippat, namminersortumik nunanut allanut politikkimit sularinninissaq – tassunga ilanngullugu aamma issittumut – Kalaallit Nunaannut periusissiami aammaarluni pisariaqalissaq. Taamatut aammaa issittumi sanilitsinnut tunngatillugit ersarissumik uagut soqutigisavut periusissiaavullu nassuiarneqassapput.

Naggasiullugu Naalakkersuisunit erseqqissaasoqassaaq ukioq manna nunanut allanut naalakkersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaammut, tassanerpiarmi illersornissamut isumannaallisaanikkullu naalakkersuinermi tunngasut annertuumik aallunneqarmata kiisalu annertunerusumik nunap sananeqarnera sammineqarluni, aamma uagut nunatsinni. Tamanna aamma isiginiarneqassaaq Naalakkersuisooqatigiinnermi anguniakkani tassalu qaninnerusumik aallartitaqarnikkut nunanut qaninnerpaamik sanilerisatsinnut attaveqarnivut aamma periuseqarnikkut attaveqarnernut allanut qulakkeerneqassasut.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq siunnersuut itigartinneqassasoq.